

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 24. mája 2012 *

„Životné prostredie — Skládkovanie odpadu — Smernica 1999/31/ES — Osobitný poplatok za ukladanie pevného odpadu na skládku — Uloženie poplatkovej povinnosti prevádzkovateľovi skládky — Náklady na prevádzku skládky — Smernica 2000/35/ES — Úroky z omeškania — Povinnosť vnútroštátneho súdu“

Vo veci C-97/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Commissione tributaria provinciale di Palermo (Taliansko) zo 14. októbra 2010 a doručený Súdnemu dvoru 28. februára 2011, ktorý súvisí s konaním:

Amia SpA, v likvidácii,

proti

Provincia Regionale di Palermo,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader a E. Jarašiūnas (spravodajca),

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci S. Varone, avvocato dello Stato,

— Európska komisia, v zastúpení: A. Marghelis a A. Aresu, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: taliančina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka otázky, či s prihliadnutím na rozsudok z 25. februára 2010, Pontina Ambiente (C-172/08, Zb. s. I-1175), má vnútroštátny súd ponechať neuplatnené ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré považuje za odporujúce článku 10 smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov (Ú. v. ES L 182, s. 1; Mim. vyd. 15/004, s. 228), zmenenej a doplnenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 z 29. septembra 2003 (Ú. v. EÚ L 284, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 447, ďalej len „smernica 1999/31“), ako aj článkom 1 až 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (Ú. v. ES L 200, s. 35; Mim. vyd. 17/001, s. 226).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Amia SpA, v likvidácii (ďalej len „Amia“), a Provincia Regionale di Palermo vo veci platobného výmeru týkajúceho sa osobitného poplatku za ukladanie pevného odpadu na skládku.

Právny rámec

Právna úprava Únie

- 3 Článok 10 smernice 1999/31 stanovuje:

„Členské štáty prijímú opatrenia na zabezpečenie toho, aby všetky náklady súvisiace so zriadením a prevádzkou skládky, vrátane, pokiaľ je to možné, nákladov finančnej záruky alebo jej ekvivalentu uvedeného v článku 8 písm. a) bodu iv) a odhadovaných nákladov na uzatvorenie skládky a starostlivosti o ňu po skončení jej prevádzky minimálne po dobu 30 rokov, boli pokryté cenou účtovanou prevádzkovateľom za ukladanie jednotlivých druhov odpadov na skládku. Podľa požiadaviek smernice Rady č. 90/313/EHS zo 7. júna 1990 o slobode prístupu k informáciám o životnom prostredí [(Ú. v. ES L 158, s. 56; Mim. vyd. 15/001, s. 402)] členské štáty zabezpečia transparentnosť pri zbere a používaní informácií o všetkých potrebných nákladoch.“
- 4 Článok 1 smernice 2000/35 stanovuje, že sa táto smernica vzťahuje na všetky platby uskutočnené ako odplata za obchodné transakcie.
- 5 Podľa článku 2 bodu 1 smernice 2000/35 sa pod pojmom „obchodné transakcie“ rozumejú „transakcie medzi podnikmi, alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej správy, ktoré vedú k dodávke tovaru alebo k poskytnutiu služieb za odplatu“.
- 6 Článok 3 smernice 2000/35 s názvom „Úrok v prípade oneskorenej platby“ stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby sa úrok stal splatným v prípade oneskorenej platby a veriteľ, ktorý splnil svoje zmluvné a zo zákona mu vyplývajúce záväzky, má na neho nárok, ak nedostal dlžnú sumu načas, s výnimkou prípadov, keď dlžník nie je za omeškanie zodpovedný.

Talianska právna úprava

- 7 Na účely zníženia produkovania odpadu, ako aj využívania odpadu ako zdroja surovín a energie zavádza zákon č. 549 z 28. decembra 1995 o racionalizačných opatreniach v oblasti verejných financií (riadna príloha GURI č. 302 z 29. decembra 1995, ďalej len „zákon č. 549/95“) osobitný poplatok za ukladanie pevného odpadu na skládku.
- 8 Podľa článku 3 ods. 25 zákona č. 549/95 je dôvodom na zavedenie tohto poplatku ukladanie pevného odpadu na skládku.

- 9 Z článku 3 ods. 26 zákona č. 549/95 vyplýva, že platiteľom uvedeného poplatku je prevádzkovateľ podniku zaoberajúceho sa konečným uložením, ktorého povinnosť je vyberať tento poplatok od územného celku, ktorý ukladá odpad na skládku.
- 10 Článok 3 ods. 27 zákona č. 549/95 stanovuje, že osobitný poplatok za ukladanie odpadu na skládku sa platí regiónom.
- 11 Článok 3 ods. 30 zákona č. 549/95 stanovuje, že prevádzkovateľ skládky má zaplatiť poplatok regiónu, na ktorého území sa skládka nachádza. Poplatok je splatný najneskôr do konca mesiaca nasledujúceho po konci štvrtroka, v ktorom sa uskutočnili príslušné operácie spočívajúce v ukladaní odpadu.
- 12 Článok 3 ods. 31 zákona č. 549/95 stanovuje, že prevádzkovateľovi skládky je uložená peňažná pokuta v prípade opomenutia alebo neúplnej registrácie operácií súvisiacich s ukladáním odpadu na skládku, v prípade opomenutia podania vyhlásenia alebo za jeho podanie s nesprávnymi údajmi, alebo v prípade nezaplateného či neskoro zaplateného poplatku.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 13 Amia prevádzkuje skládku v Palerme v oblasti Bellolampo, kde vykonáva likvidáciu odpadu, ktorý pravidelne ukladajú miestne územnosprávne celky.
- 14 Podľa zákona č. 549/95 a regionálneho vykonávacieho zákona bola Amia platiteľom osobitného poplatku za ukladanie pevného odpadu na skládku, ktorý platila štvrťročne na účet regiónu Palermo, pričom bola povinná vyberať tento poplatok od územnosprávnych celkov, ktoré svoj odpad vyvážali na skládku.
- 15 Amia realizovala len jednu čiastočnú platbu za prvý a druhý štvrtrok 2007 a za tretí a štvrtý štvrtrok toho istého roku poplatok neuhradila vôbec. Na základe tohto stavu kompetentné orgány Provincia Regionale di Palermo vydali platobný výmer s cieľom vymôcť neodvedený poplatok vo výške 3 574 205,19 eura navýšený o úroky, ako aj o pokutu vo výške 30 % poplatku.
- 16 Dňa 22. marca 2010 podala Amia na Commissione tributaria provinciale di Palermo odvolanie proti tomuto platobnému výmeru.
- 17 V zmysle rozhodnutia vnútroštátneho súdu je oneskorená platba poplatku vo veci samej úzko spätá s oneskoreným preplácaním príslušného poplatku prevádzkovateľovi skládky zo strany územnosprávnych celkov, ktoré ukladajú odpad na skládku. Podľa vnútroštátneho súdu zákon č. 549/95 stanovuje poplatok za uloženie odpadu a určuje prevádzkovateľovi skládky lehotu na jeho odvedenie bez toho, aby stanovil rozumnú lehotu na preplatenie poplatku prevádzkovateľovi zo strany územnosprávneho celku, ktorý odpad ukladá, pričom ani nestanovil účinný postup na vymożenie tejto platby. Vnútroštátny súd dodáva, že zákon č. 549/95 nestanovuje prevádzkovateľovi skládky možnosť vymôcť uloženú správnu sankciu pre meškanie s platbou uvedeného poplatku od toho, kto odpad ukladá.
- 18 Za týchto okolností sa Commissione tributaria di Palermo rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Majú sa s prihliadnutím na [už citovaný] rozsudok [Pontina Ambiente] ponechať neuplatnené ustanovenia článku 3 [dvadsiatehošiesteho a tridsiatehoprvého] pododseku zákona č. 549... pre ich rozpor s článkom 10 smernice 1999/31 a zároveň aj článkami 1 [až] 3 smernice 2000/35?“

O prejudiciálnej otázke

- 19 Svojou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či za okolností, o aké ide v konaní vo veci samej, a s prihliadnutím na už citovaný rozsudok Pontina Ambiente sa majú ponechať neuplatnené ustanovenia vnútroštátneho práva, o aké ide vo veci samej, keďže podmienky uvedené v uvedenom rozsudku, pri ktorých splnení by uvedené ustanovenia vnútroštátneho práva mohli byť v súlade s článkom 10 smernice 1999/31 a článkami 1 až 3 smernice 2000/35, nie sú splnené.

O prípustnosti

- 20 Talianska vláda spochybňuje prípustnosť prejudiciálnej otázky. Na jednej strane odpoveď na ňu nie je relevantná pre riešenie sporu vo veci samej, lebo vnútroštátny súd nemá právomoc rozhodovať o regresnej žalobe podanej prevádzkovateľom skládky voči územnosprávnym celkom ukladajúcim odpad na skládku. Vláda tiež tvrdí, že podľa talianskej právnej úpravy právomoc rozhodovať v týchto veciach prináleží správny súd. Na druhej strane prejudiciálna otázka bola položená bez toho, aby sa predbežne zistilo, či podmienky uvedené v už citovanom rozsudku Pontina Ambiente boli vo veci samej skutočne splnené, a osobitne, či už vo všeobecnosti v talianskom práve existujú primerané právne nástroje.
- 21 Treba však konštatovať, že z rozhodnutia vnútroštátneho súdu, ktorý dostatočne objasňuje skutkové okolnosti sporu, ako aj uplatniteľné vnútroštátne právo, vyplýva, že otázka položená vnútroštátnym súdom, ktorému prináleží zvážiť jej potrebnosť, očividne súvisí s predmetom sporu vo veci samej.
- 22 Návrh na začatie prejudiciálneho konania preto treba považovať za prípustný, prípadné otázky, ktorá uvádza talianska vláda a ktoré sa týkajú právomoci vnútroštátneho súdu pri rozhodovaní o regresnej žalobe voči územnosprávnemu celku a existencie právnych nástrojov v talianskom práve, ktoré spĺňajú podmienky uvedené v už citovanom rozsudku Pontina Ambiente, nemajú vplyv na prípustnosť tohto návrhu.

O veci samej

- 23 V už citovanom rozsudku Pontina Ambiente Súdny dvor rozhodol, že článok 10 smernice 1999/31 sa má vykladať v tom zmysle, že mu nebráni vnútroštátna právna úprava, o akú ide v konaní vo veci samej, ktorá ukladá prevádzkovateľovi skládky povinnosť platiť poplatok, ktorý mu musí uhradiť miestny územnosprávny celok ukladajúci odpad na skládku, a ktorá tomuto prevádzkovateľovi ukladá peňažnú pokutu v prípade oneskorenej platby tohto poplatku, avšak za predpokladu, že táto právna úprava je doplnená opatreniami, ktoré zabezpečia, že územnosprávne celky uhradia uvedený poplatok riadne a v krátkej lehote a že všetky náklady spojené s jeho vymáhaním a najmä náklady vyplývajúce z oneskorenej platby súm, ktoré z tohto dôvodu dlhuje uvedený miestny územnosprávny celok tomuto prevádzkovateľovi vrátane prípadných peňažných pokút uložených poslednému uvedenému subjektu z dôvodu tohto omeškania, sa odrážajú v cene, ktorú platí tento územnosprávny celok uvedenému prevádzkovateľovi. Súdny dvor spresnil, že vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby overil, či sú tieto podmienky splnené.
- 24 Súdny dvor v rovnakom rozsudku okrem iného rozhodol, že články 1 až 3 smernice 2000/35 sa majú vykladať v tom zmysle, že sumy, ktoré územnosprávny celok ukladajúci odpad na skládku dlhuje prevádzkovateľovi skládky, ako sú sumy dlžné z dôvodu úhrady poplatku, spadajú pod rozsah pôsobnosti uvedenej smernice a že členské štáty podľa jej článku 3 musia zabezpečiť, že v prípade omeškania platby uvedených súm, ktoré možno pripísať tomuto miestnemu územnosprávnemu celku, sa úrok stáva splatným v prospech tohto prevádzkovateľa.
- 25 Podľa vnútroštátneho súdu ustanovenia zákona č. 549/95 svojou formuláciou a konkrétnym uplatňovaním odporujú článku 10 smernice 1999/31, ako aj článkom 1 až 3 smernice 2000/35.

- 26 Talianska vláda zastáva názor, že talianska právna úprava obsahuje právne nástroje, ktoré umožňujú preplatiť prevádzkovateľovi skládky všetky vynaložené náklady v primeranej lehote zo strany miestnych územnosprávnych celkov, ktoré ju využívajú. Vláda najmä podotýka, že prevádzkovateľ skládky má možnosť podať regresnú žalobu na správny súd, ktorý jediný má právomoc o nej rozhodnúť.
- 27 V tejto súvislosti treba najskôr pripomenúť, že otázka, či sa vnútroštátne ustanovenie má ponechať neuplatnené, ak odporuje právu Únie, môže byť položená len v prípade, ak nemožno poskytnúť žiadny konformný výklad tohto ustanovenia (rozsudok z 24. januára 2012, Dominguez, C-282/10, bod 23).
- 28 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že vnútroštátne súdy, ktoré uplatňujú vnútroštátne právo, sú povinné vykladať toto právo s čo najväčším ohľadom na znenie a účel predmetnej smernice, aby sa dosiahol ňou sledovaný výsledok, a teda konať v súlade s článkom 288 tretím odsekom ZFEÚ. Táto povinnosť konformného výkladu vnútroštátneho práva je totiž obsiahnutá v systéme Zmluvy o FEÚ, keďže vnútroštátnym súdom umožňuje v rámci ich právomocí zaistiť úplnú účinnosť práva Únie, keď rozhodujú o sporoch, ktoré im boli predložené (rozsudok Dominguez, už citovaný, bod 24 a citovaná judikatúra).
- 29 Zásada konformného výkladu okrem iného vyžaduje, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, pričom zohľadnia vnútroštátne právo ako celok a uplatnia výkladové metódy, ktoré toto právo uznáva, aby zaručili úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospeli k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou (pozri rozsudok Dominguez, už citovaný, bod 27 a citovanú judikatúru).
- 30 Takže skôr, ako sa ponechajú neuplatnené ustanovenia vnútroštátneho práva, o aké ide vo veci samej, vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či nemôže dospieť k takému výkladu predmetného vnútroštátneho práva, ktorý je v súlade so znením a účelom predmetnej smernice, pričom zoberie do úvahy nielen uvedené ustanovenia, ale aj vnútroštátne právo ako celok a uplatní výkladové metódy, ktoré toto právo uznáva.
- 31 Z toho vyplýva, že vnútroštátnemu súdu predovšetkým prináleží pred tým, než ponechá neuplatnené príslušné ustanovenia zákona č. 549/95, pričom zohľadní vnútroštátne právo ako celok, a to hmotné aj procesné, overiť, či v žiadnom prípade nemôže dospieť k výkladu svojho vnútroštátneho práva, ktorý je v súlade so znením a účelom smerníc 1999/31 a 2000/35.
- 32 V prípade, že by taký výklad nebol možný, treba preskúmať, či článok 10 smernice 1999/31 a články 1 až 3 smernice 2000/35 majú priamy účinok, prípadne či sa Amia na ne môže odvolávať voči Provincia Regionale di Palermo.
- 33 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vo všetkých prípadoch, v ktorých sú ustanovenia smernice obsahovo bezpodmienečné a dostatočne presné, majú jednotlivci právo sa na ne odvolávať pred vnútroštátnymi súdmi voči členskému štátu, pokiaľ tento štát neprebral smernicu do vnútroštátneho právneho poriadku v stanovenej lehote alebo ju neprebral správne (rozsudok Dominguez, už citovaný, bod 33 a citovaná judikatúra).
- 34 Článok 10 smernice 1999/31 spĺňa tieto kritériá, lebo členským štátom jednoznačne ukladá povinnosť dosiahnuť presne vymedzený výsledok a jeho uplatňovanie nie je obmedzené žiadnou podmienkou. V skutočnosti toto ustanovenie vyžaduje, aby členské štáty prijali opatrenia, ktoré zabezpečia, aby cena účtovaná za uloženie odpadu na skládku bola stanovená tak, aby pokryla všetky náklady spojené s jej zriadením a prevádzkou (rozsudok Pontina Ambiente, už citovaný, bod 35).
- 35 Aj keď článok 10 smernice 1999/31 nenariaďuje členským štátom presnú metódu na zabezpečenie financovania nákladov na skládky, táto okolnosť nemá vplyv na presnosť a bezpodmienečnosť povinnosti stanovenej týmto článkom.

- 36 Čo sa týka článkov 1 až 3 smernice 2000/35, treba uviesť, že článok 3 tejto smernice stanovuje, že členské štáty zabezpečia, aby sa úrok stal splatným v prípade oneskorenej platby, a veriteľ, ktorý splnil svoje zmluvné a zo zákona mu vyplývajúce záväzky, má na neho nárok, ak nedostal dlžnú sumu načas, s výnimkou prípadov, keď dlžník nie je za omeškanie zodpovedný.
- 37 Táto povinnosť členských štátov je bezpodmienečná a dostatočne presná na to, aby mala priamy účinok. Sumy, ktoré územnosprávny celok ukladajúci odpad na skládku dlhuje prevádzkovateľovi skládky, ako sú sumy dlžné z dôvodu úhrady poplatku, spadajú pod rozsah pôsobnosti smernice 2000/35, z čoho vyplýva, že úrok sa stáva splatným v prospech prevádzkovateľa skládky v prípade omeškania platby, ktoré možno pripísať miestnemu územnosprávnemu celku (pozri v tomto zmysle rozsudok Pontina Ambiente, už citovaný, bod 48).
- 38 Keďže článok 10 smernice 1999/31 a články 1 až 3 smernice 2000/35 splňajú podmienky potrebné na to, aby mali priamy účinok, tieto ustanovenia sa vzťahujú na všetky orgány členských štátov, nielen na vnútroštátne súdy, ale rovnako na všetky správne orgány vrátane decentralizovaných orgánov, pričom tieto orgány sú povinné ich uplatňovať (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. júna 1989, Costanzo, 103/88, Zb. s. 1839, body 30 až 33, ako aj zo 14. októbra 2010, Fuß, C-243/09, Zb. s. I-9849, bod 61 a citovanú judikatúru).
- 39 Medzi subjektmi, voči ktorým sa možno dovolávať ustanovení smernice s priamym účinkom, je aj úrad ako Provincia Regionale di Palermo.
- 40 Z toho vyplýva, že v spore vo veci samej sa môže pred vnútroštátnym súdom Amia proti Provincia Regionale di Palermo dovolávať článku 10 smernice 1999/31 a článkov 1 až 3 smernice 2000/35.
- 41 Vnútroštátnemu súdu preto prináleží, aby v prípade nemožnosti konformného výkladu vnútroštátneho práva ponechal v spore vo veci samej neuplatnené každé ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s článkom 10 smernice 1999/31 a článkami 1 až 3 smernice 2000/35.
- 42 V dôsledku toho je potrebné odpovedať na položenú otázku, či za okolností, o aké ide vo veci samej:
- je úlohou vnútroštátneho súdu pred tým, než ponechá neuplatnené príslušné ustanovenia zákona č. 549/95, overiť, pričom zohľadní vnútroštátne právo ako celok, a to hmotné aj procesné, či v žiadnom prípade nemôže dospieť k výkladu svojho vnútroštátneho práva, ktorý by umožnil rozhodnúť spor vo veci samej v súlade so znením a účelom smerníc 1999/31 a 2000/35,
 - ak takýto výklad nie je možný, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby ponechal v spore vo veci samej neuplatnené každé ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s článkom 10 smernice 1999/31 a článkami 1 až 3 smernice 2000/35.

O trovách

- 43 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Za okolností, o aké ide vo veci samej:

- **má vnútroštátny súd pred tým, než ponechá neuplatnené príslušné ustanovenia zákona č. 549 z 28. decembra 1995 o racionalizačných opatreniach v oblasti verejných financií, overiť, pričom zohľadní vnútroštátne právo ako celok, a to hmotné aj procesné, či v žiadnom prípade nemôže dospieť k výkladu svojho vnútroštátneho práva, ktorý by umožnil rozhodnúť spor vo veci samej v súlade so znením a účelom smernice Rady 1999/31 z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov, zmenenej a doplnenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 z 29. septembra 2003, a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách,**
- **ak takýto výklad nie je možný, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby ponechal v spore vo veci samej neuplatnené každé ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s článkom 10 smernice 1999/31 a článkami 1 až 3 smernice 2000/35.**

Podpisy